

Kolegij javnog zdravstva - izvješće o radu za 2017. godinu

Predsjednica: Prof. dr. sc. Jadranka Mustajbegović

Tajnica: Prof. dr. sc. Biserka Bergman Marković

Misija Kolegija:

Misija Kolegija je unaprjeđenje narodnog zdravlja djelovanjima u zajednici kojima se doprinosi očuvanju i unaprjeđenju zdravlja, poglavito skupinama koje sustav ne obuhvaća.

Široki raspon misije koju Kolegij obuhvaća, razdijeljen je i isprepliće se u djelovanjima njegovih odbora. Pri tom se stalnim praćenjem javnozdravstvenih sadržaja i funkcioniranja sustava zaštite zdravlja u Republici Hrvatskoj i svijetu, evaluiraju i procjenjuju prikladnosti njihove primjene u nacionalnim okvirima.

Podizanjem svijesti stručne i opće javnosti o mogućnostima otkrivanja novih znanja, kao i unapređivanju istraživačkih metoda u javnozdravstvenim granama, nastoji se doprinijeti unaprjeđenju zdravlja pojedinca, populacijskih skupina i populacije u cjelini.

Aktivnosti Kolegija u 2017.:

U 2017. godini od 23. veljače do konca studenoga održano je 7 (sedam) sjednica u ovom sazivu, od kojih su dvije, 5. i 6. tematske sjednice, dva okrugla stola (Doktrina „*One Health Medicine*“ - čitajući Štampara; E-zdravlje: zaštita pojedinca s obzirom na obradu osobnih podataka - Učinak i utjecaj EU Uredbe 2016/679), međunarodna ljetna škola te u stručni sastanak *Energetski održivi zdravstveni sustav, klimatske promjene i ciljevi održivog razvoja u Republici Hrvatskoj*.

Osim provedbe planiranih aktivnosti, na svim su redovitim sjednicama razmatrane mogućnosti prijave projekata kojima bi se moglo osnažiti djelovanje i funkcioniranje AMZH. Prijavljen je projekt pod nazivom: *Izgradnja sustava očuvanja zdravlja, kvalitete života i radne sposobnosti profesionalnih glazbenika u Hrvatskoj* te razmatrane mogućnosti prijave projekta u okviru Sheme za jačanje primijenjenih istraživanja za mjere prilagodbe klimatskim promjenama.

Deveta je sjednica Kolegija održana u okviru XVIII. međunarodne lošinjske škole/akademije prirodnih ljekovitih činitelja i lječilišne medicine u Lječilištu Veli Lošinj 12. listopada 2017. zajedno sa sastankom Odbora za zdravstveni turizam i lječilišnu medicinu Akademije medicinskih znanosti Hrvatske i Hrvatskoga društva za balneoklimatologiju i prirodne ljekovite činitelje Hrvatskoga liječničkog zbora.

Načinjeni su dogovori o suradnji s Hrvatskim narodnim kazalištem u Zagrebu u svrhu razvoja planiranih projektnih aktivnosti namijenjenih zaštiti i unaprjeđenju zdravlja profesionalnih glazbenika koju je potrebno i formalizirati.

Na 5. tematskoj sjednici, održanoj 4. travnja 2017. u čast obilježavanja Dana zdravlja, prim. Goran Ivanišević, dr. med., predsjednik Odbora za zdravstveni turizam i lječilišnu medicinu Kolegija, podsjetio je na značajke lječilišne medicine i njeno značenje u zdravstvenom turizmu, te iznio bogato iskustvo rada Odbora koji vodi.

Na 6. tematskoj sjednici, održanoj 27. travnja 2017. prof. dr. sc. Tomislav Badel prikazao je značajke sadržaja povezanih s nastojanjima našeg Kolegija u ostvarivanju projektnih

aktivnosti očuvanja i unaprjeđenja zdravlja glazbenika: *Temporomandibularni poremećaji - dijagnostika i terapija u glazbenika.*

Slijedom ishoda Okruglog stola pokrenuti su koraci za uspostavljanje projekta „Jedno zdravlje“ (engl. *One Health*): Sjednica Senata AMZH 27. rujna 2017., nakon čega je održan sastanak u Zavodu za javno zdravstvo Brodsko-posavske županije 3. studenoga 2017.

Unutar Kolegija javnog zdravstva djeluje 9 (devet) odbora. Slijede izvješća o radu svakog pojedinog odbora u 2017-toj godini i planu rada za sljedeće razdoblje:

Odbor za e-zdravlje

Predsjednica: Prof. dr. sc. Josipa Kern

Tajnica: Prim. dr. sc. Inge Heim, FESC

Misija Odbora:

Pratiti događanja u području primjene, razvoja i evaluacije informacijskih i komunikacijskih tehnologija u medicini i zdravstvu u Hrvatskoj i u svijetu sa svrhom:

- unaprjeđenja zdravlja pojedinca, populacijskih skupina i populacije u cjelini
- unaprjeđivanje infrastrukture radi provođenja istraživanja u medicini i zdravstvu
- otkrivanja novih znanja uz uvažavanje međunarodnih iskustava i trendova.

Aktivnosti Odbora u godini 2017.:

Odbor za e-zdravlje imao je u 2017-toj godini 15 članova (6 članova AMZH: Biserka Bergman Marković, Đuro Deželić, Inge Heim, Vesna Ilakovac, Josipa Kern, Silvije Vuletić; 9 članova izvan AMZH: Marijan Erceg, Kristina Fišter, Karmen Lončarek, Miroslav Mađarić, Anamarija Margan Šulc, Predrag. Pale, Ivan Pristaš, Goranka Rafaj, Božica Trnka). Održana su 4 sastanka.

Glavnu aktivnost Odbora čini rad na Smjernicama za unaprjeđenje elektroničkog zdravstvenog zapisa. Smjernice su objavljene u časopisu [Acta medica Croatica 2017;71(2): 79-93]. Tekst Smjernica je dostupan na adresi: http://hrcak.srce.hr/indeks.php?show=toc&id_broj=15055, a informacija o Smjernicama je objavljena na mrežnim stranicama Akademije.

U suradnji s Akademijom pravnih znanosti Hrvatske Odbor za e-zdravlje Kolegija javnog zdravstva Akademije medicinskih znanosti Hrvatske organizirao je raspravu u obliku okruglog stola o EU Uredbi 2016/679 pod naslovom „E-zdravlje: zaštita pojedinca s obzirom na obradu osobnih podataka – Učinak i utjecaj EU Uredbe 2016/679“. Među zaključcima treba posebno istaknuti potrebu za jasnom pravnom terminologijom na hrvatskom jeziku vezanom uz Uredbu, njezinu implementaciju i harmonizaciju postojećih hrvatskih pravnih propisa s Uredbom:

„Potrebno je pravno prevođenje termina iz Uredbe za potrebe nacionalnog zakonodavstva (voditelj obrade osobnih podataka prema voditelj zbirke osobnih podataka; nastan prema prebivalište, boravište; privola prema informirani pristanak i sl); potrebno je i usvojiti jasne (međunarodno prihvaćene) termine poput „elektronički zdravstveni zapis“ umjesto e-karton (staviti izvan snage Pravilnik o načinu vođenja osobnog zdravstvenog kartona u elektroničkom obliku, odnosno uskladiti terminologiju u cjelokupnom pravnom području vezano uz medicinsku dokumentaciju u elektroničkom obliku) i uskladiti ukupnu odnosnu pravnu regulativu.“

Kompletni zaključci sa skupa objavljeni su na stranicama Akademije <http://www.amzh.hr/pdf/EU%20Uredba%20679%20-%20IZVJESCE%20okrugli%20stol%2019%2010%202017%20-%20%20za%20web%20AMZH.pdf>, a detaljna informacija o skupu u ovom broju Ljetopisa.

Plan rada Odbora za e-zdravlje:

Daljnji rad na promociji Deklaracije o e-zdravlju i Smjernicama za unaprjeđenje elektroničkog zdravstvenog zapisa putem suradnje s profesionalnim udrugama i organizacijama (medicina/zdravstvo, e-zdravlje, odnosno medicinska informatika).

Praćenje događanja u području primjene, razvoja i evaluacije informacijskih i komunikacijskih tehnologija u medicini i zdravstvu, te rad na njihovu unaprjeđenju.

Odbor za klimatske promjene i zdravlje

Predsjednica: Prim. dr. sc. Inge Heim, FESC

Tajnica: Prof. dr. sc. Antoinette Kaić-Rak

Misija Odbora:

Zadatak Odbora je osvijestiti stručnu javnost i opću populaciju o promjenama klime (u smislu sve viših temperatura i toplinskih valova, sve češćih ekstrema kao što su suše, poplave, oluje s jakim vjetrovima i sl.) u zadnjih nekoliko desetljeća, o (negativnom) utjecaju takvih klimatskih promjena na zdravlje i pomoći u adaptaciji i zaštiti. Svojim radom i uključivanjem u razne akcije, izrade strategija i akcijskih planova Odbor djeluje i na zakonodavstvo ukazujući na negativan utjecaj klimatskih promjena na zdravlje.

Aktivnosti Odbora u 2017. godini:

Odbor je imao u 2017-toj 11 članova (3 člana AMZH: Krunoslav Capak, Inge Heim, Antoinette Kaić-Rak i 8 vanjskih suradnika: Siniša Varga, Dunja Skoko-Poljak, Lidija Cvitan, Ivan Čačić, Ksenija Zaninović, Lidija Srnec, Branka Ivančan-Picek i Tanja Renko).

Odbor je održao dva sastanka: jedan 2. lipnja 2017. u Lovranu, u okviru sastanka Svjetske zdravstvene organizacije (*Workshop on Emery Sustainable Health System, Lovran, 2 June 2017*), kojem je prisustvovala većina članova Odbora. Prim.dr.sc. Inge Heim prikazala je *draft* Akcijskog plana za zaštitu od vrućina za Hrvatsku u čijoj izradi sudjeluju mnogobrojni stručnjaci u ime različitih institucija među kojima i Odbor za klimatske promjene i zdravlje, AMZH. Naime, s obzirom na sve češće toplinske valove u Hrvatskoj, Ministarstvo zdravstva je 2012. godine donijelo „Protokol o postupanju i preporuke za zaštitu od vrućina“ koji se je svih ovih godina uspješno primjenjivao i na temelju iskustva svake godine po potrebi mijenjao. To je temelj na kojem sada Radna skupina za vrućine pri Ministarstvu zdravstva izrađuje Akcijski plan.

U studenom o.g. održan je drugi sastanak Odbora na kojem se raspravljalo o Akcijskom planu. Na sastanku Radne skupine za zaštitu od vrućina pri Ministarstvu zdravstva predloženo je da se pripremljeni prijedlog Akcijskog plana za zaštitu od vrućina u Hrvatskoj pošalje na uvid svim sudionicima da dadu primjedbe i dopune. Rasprava o tome provedena je i na sastanku Odbora, čiji članovi sudjeluju u izradi Akcijskog plana. Time je ostvaren jedan od ciljeva Odbora, a to je da se aktivno uključi u izradu akcijskih planova.

Plan rada Odbora za klimatske promjene i zdravlje:

Daljnje aktivnosti na osvješćivanju stručne javnosti da je u svim akcijama ublažavanja i prilagođavanja klimatskim promjenama važno misliti na zdravlje pučanstva.

Odbor za medicinsku antropologiju

Predsjednik: Akademik Pavao Rudan

Tajnica: Prof. dr. sc. Nina Smolej Narančić

Misija Odbora:

Pratiti događanja u području primjene, razvoja i evaluacije antropologije kao primijenjene znanosti u medicini i zdravstvu u Hrvatskoj i u svijetu:

- unaprjeđenja zdravlja pojedinca, populacijskih skupina i populacije u cjelini
- unaprjeđivanje infrastrukture radi provođenja istraživanja u medicini i zdravstvu
- otkrivanja novih znanja uz uvažavanje međunarodnih iskustava i trendova.

Aktivnosti Odbora u godini 2017. godini:

Odbor je u 2017-toj godini imao 10 članova (5 članova AMZH: Pavao Rudan, Marko Šarić, Silvije Vuletić, Milica Gomzi, Nina Smolej Narančić; 5 članova izvan AMZH: Dubravko Božićević, Mate Mihanović, Saša Missoni, Ilija Škrinjarić, Ljiljana Zergollern Čupak).

Sudjelovali su u organizaciji i radu Međunarodnog znanstveno-radnog skupa «36. Znanstveni skup Antropologija i zdravlje - *36th Anthropology and Health Conference*» pod naslovom «*Anthropology in the Service of Global Health*» održanog u Dubrovniku od 16. do 18. lipnja 2017. godine, neposredno prije međunarodnog znanstvenog skupa „*Tenth ISABS Conference on Forensic and Anthropologic Genetics and Mayo Clinic Lectures in Individualized Medicine*“. Skupu je prisustvovalo 45 sudionika, od toga 34 predavača iz Hrvatske, Bosne i Hercegovine, Srbije, Bugarske, Rusije, Bjelorusije, Francuske, Sjedinjenih Američkih Država, Švedske, Belgije, Poljske, Mađarske, Slovenije, Italije, Austrije, Češke te Japana.

Članovi Odbora sudjelovali su i u organizaciji te radu Međunarodnog znanstveno-radnog skupa pod nazivom „43. Škola biološke antropologije 'Dr. Hubert Maver' - Novi horizonti u antropologiji“/*43rd School of Biological Anthropology 'Dr. Hubert Maver' - New Horizons in Anthropology*“. Skup je održan je u Palači Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Zagrebu 23. i 24. listopada 2017. godine. Skup je održan pod visokim pokroviteljstvom Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, a u organizaciji Razreda za prirodne znanosti, Antropološkog centra i Znanstvenog vijeća za antropologijska istraživanja Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, Hrvatskog antropološkog društva, Instituta za antropologiju, Hrvatskog društva za medicinsku antropologiju Hrvatskog liječničkog zbora, Akademije medicinskih znanosti Hrvatske te Komisije za medicinsku antropologiju i epidemiologiju Međunarodne unije antropoloških i etnoloških znanosti (IUAES). Skupu je prisustvovalo više od 150 sudionika, a predavači su bili: prof. dr. sc. Svante Pääbo (*Max Planck Institute for Evolutionary Anthropology, Germany*) s predavanjem „*Ancient DNA and the Origin of Modern Humans*“, prof. dr. sc. Richard Villems (*Estonian Academy of Sciences, Estonia*) s predavanjem „*A Long Way from Genetic Markers to Genomes*“, prof. dr. sc. Ranjan Deka (*University of Cincinnati, USA*) s predavanjem „*A Novel 'Thrifty'*

Gene Variant Strongly Influences Human Obesity: The Samoan Adiposity Study“ te prof. dr. sc. Florin Grigorescu (University of Montpellier, France) s predavanjem „*Role of Genetic Anthropology in Understanding Genetics of Complex Diseases: Outcomes of the Medigene Program in Europe*“.

Članovi Odbora sudjelovali su i u radu sastanka koji je u organizaciji Hrvatskog antropološkog društva i Instituta za antropologiju, kao i pod točkom 2. svih navedenih organizatora, a u sklopu Škole, održan povodom 25. obljetnice osnivanja Instituta za antropologiju Sveučilišta u Zagrebu, 15 godina Studija antropologije na Sveučilištu u Zagrebu, 40. obljetnice osnivanja u Zagrebu međunarodne znanstvene udruge pod nazivom „*European Anthropological Society*“, 40. obljetnice održavanja u Zagrebu prvog kongresa antropologa Europe pod nazivom „*First Congress of European Anthropologists*“ (EAA) godine 1977., 40. obljetnice osnivanja u Zagrebu znanstvene udruge „Hrvatsko antropološko društvo“ godine 1977. te 40. obljetnice tiskanja međunarodnog znanstvenog časopisa, a glasila Hrvatskog antropološkog društva pod nazivom „*Collegium Antropologicum*“. Tom prilikom pozdravni je govor održao akademik Zvonko Kusić, predsjednik Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u ime pokrovitelja, a sudionicima su se obratili dr. sc. Tome Antičić, državni tajnik pri Ministarstvu znanosti i obrazovanja, doc. dr. sc. Saša Missoni, ravnatelj Instituta za antropologiju, prof. dr. sc. Dragan Primorac, ambasador *Penn State* Sveučilišta, prof. dr. sc. Linda Bennett, profesorica sa Sveučilišta u Memphisu, SAD, prof. dr. sc. Brunetto Chiarelli, profesor na Sveučilištu u Firenci, Italija te akademik Pavao Rudan, predsjednik Hrvatskog antropološkog društva koji je održao predavanje pod nazivom „*Iz retrospektive – From Retrospection*“.

Tijekom 2017. godine nastavljeno je tiskanje časopisa "*Collegium Antropologicum*" Vol. 41, a do danas su objavljeni brojevi 1, 2 i 3, dok je broj 4 u pripremi i bit će tiskan tijekom sljedeća dva tjedna. Svakom prvom autoru osiguran je jedan primjerak časopisa, kao i svakom članu Savjeta, Uredničkog odbora i Urednika – savjetnika; časopis se daje i u zamjenu za nekoliko domaćih i inozemnih znanstvenih časopisa.

Plan rada Odbora za medicinsku antropologiju:

Tijekom 2018. godine, zajedno s drugim suorganizatorima: Znanstvenim vijećem za antropologijska istraživanja Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, Institutom za antropologiju - Zagreb i Antropološkim centrom HAZU, Društvom za medicinsku antropologiju Hrvatskog liječničkog zbora te Komisijom za medicinsku antropologiju i epidemiologiju Internacionalne unije antropoloških i etnoloških znanosti članovi Odbora organizirat će međunarodni znanstveno-radni skup pod nazivom „44. Škola biološke antropologije 'Dr. Hubert Maver' / *44th School of Biological Anthropology 'Dr. Hubert Maver'*“. Skup ćemo, kao i prijašnjih godina, održati u Zagrebu.

S prije navedenim suorganizatorima Odbor će sudjelovati u organizaciji po redu 37. međunarodnog znanstvenog skupa „*37th International scientific meeting 'Anthropology and health / Antropologija i zdravlje*“ pod nazivom: „Kohortne studije rođenih i intervencijske strategije za zdravu trudnoću – Rezultati znanstvenog projekta CRIBS i drugih kohortnih studija rođenih / *Birth cohorts and intervention strategies for healthy pregnancy – Insights from the CRIBS study and other birth cohorts*“. Skup će biti održan u gradu Hvaru.

Članovi Odbora, uz ostale kolege, bit će i članovi Uredničkog odbora časopisa „*Collegium Antropologicum*“ kojeg se namjerava tiskati tijekom 2018. godine, i to: volumen 42 s brojevima 1, 2, 3 i 4 te Supplement Vol. 42, u ovisnosti o osiguranim financijskim sredstvima iz različitih izvora. U časopisu će biti objavljeni znanstveni

radovi, pregledni članci i kritički osvrti antropologa i autora drugih znanstvenih područja iz zemlje i inozemstva i to na engleskom jeziku. Svakom prvom autoru osigurat će se jedan primjerak časopisa, kao i svakom članu Savjeta, Uredničkog odbora i Urednika – savjetnika, a časopis će se davati i u zamjenu za druge domaće i inozemne znanstvene časopise. Izdavači časopisa su Hrvatsko antropološko društvo, Institut za antropologiju – Zagreb, Znanstveno vijeće za antropologijska istraživanja i Razred za prirodne znanosti Hrvatske akademije znanosti. Hrvatsko društvo za medicinsku antropologiju Hrvatskog liječničkog zbora, Komisija za medicinsku antropologiju i epidemiologiju Internacionalne unije antropoloških i etnoloških znanosti te Laser-plus d.o.o. Zagreb.

Mišljenja smo kako će članovi Odbora i tijekom 2018. godine biti u mogućnosti provoditi u zajednici s drugim udrugama i institucijama koje se bave antropologijom, i to: Hrvatskim društvom za medicinsku antropologiju Hrvatskog liječničkog zbora, Institutom za antropologiju - Zagreb, Antropološkim centrom i Znanstvenim vijećem za antropologijska istraživanja Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, Akademijom medicinskih znanosti Hrvatske, Hrvatskim društvom za psihoanalitičku psihoterapiju, Komisijom za medicinsku antropologiju i epidemiologiju te drugim komisijama u kojima djeluju naši članovi u Internacionalnoj uniji antropoloških i etnoloških znanosti (IUAES) te nizom sveučilišta iz zemlje i inozemstva doprinijeti novim spoznajama u medicinskoj antropologiji.

Odbor za medicinu rada i sporta

Predsjednica: Prof. dr. sc. Jadranka Mustajbegović

Tajnik: Doc. dr. sc. Milan Milošević

Misija Odbora:

Pratiti sadržaje i funkcioniranje sustava zaštite zdravlja na radu i u sportu u Hrvatskoj i svijetu te evaluirati njegovu primjenu i prikladnost primjene u medicini rada i sporta u nacionalnim okvirima.

Provoditi programe iz medicine rada i sporta koji će poduprijeti kompetencije i stavove svih koji sudjeluju u unaprjeđenju i zaštiti zdravlja u uvjetima rada i sporta neprekidnim učenjem i samoprocjenom nužnom za podizanje kvalitete stručnog rada.

Aktivnosti Odbora u godini 2017.:

Odbor za medicinu rada i sporta imao je u 2017. godini 11 članova (4 člana AMZH: Ladislav Krapac, Marko Šarić, Milica Gomzi i Jadranka Mustajbegović; 7 članova izvan AMZH: Jelena Macan, Davor Plavec, Marjeta Mišigoj Duraković, Marija Rakovac, Vladimir Ivančev, Milan Milošević i Hana Brborović). Održano je 5 sastanaka.

Prijavljena su dva projekta koja, nažalost, nisu dobila potporu:

- projekt s ciljem razvoja sustava za uključivanje osoba s invaliditetom u svijet rada. Projekt je bio prijavljen kao trogodišnji program Gradu Zagrebu;
- program *Izgradnja održivog sustava očuvanja zdravlja i radne sposobnosti profesionalnih glazbenika*, na inicijativu zaposlenika Hrvatskog narodnog kazališta prijavljen bio je prijavljen zakladi ADRIS, no iako nije dobio potporu, aktivnosti su započete.

Održan je sastanak s Umjetničkim odborom HNK, dobivena suglasnost intendantice Dubravke Vrgoč te dva sastanka s članovima Orkestra HNK. Predstavljene su im 3 projektne cjeline:

- Prevencija zamora i boli u vratnoj kralješnici profesionalnih glazbenika (voditelj: prim. dr. sc. Ladislav Krapac; suradnik Mislav Pap, dr. med.)
- Procjena rizika za nastanak profesionalnih bolesti u glazbenika u svrhu uspostavljanja odgovarajućih zakonskih propisa (voditelj: doc. dr. sc. Milan Milošević)
- Promocija zdravlja na radu profesionalnih glazbenika (voditelj: prim. dr. sc. Jelena Macan).

Plan rada Odbora za medicinu rada i sporta:

Daljnji rad na:

- podizanju svijesti i značenju podupiranja sustava koji će omogućiti uključivanje osoba s invaliditetom u svijet rada
- podizanju svijesti i izgradnji održivog sustava očuvanja zdravlja i radne sposobnosti profesionalnih glazbenika
- doprinos u projektnim aktivnostima AMZH *Jedno zdravlje u Hrvatskoj*.

Odbor za prehranu

Predsjednica: Prof. dr. sc. Antoinette Kaić-Rak

Tajnica: Prim. dr. sc. Inge Heim

Misija Odbora:

- promovirati zdravi način prehrane u populaciji
- pratiti događanja na području prehrane u Hrvatskoj i u svijetu.

Aktivnosti Odbora u godini 2017.:

Odbor za prehranu je u 2017-toj godini imao 6 članova (4 člana AMZH: Inge Heim, Antoinette Kaić-Rak, Krunoslav Capak, Dinko Puntarić; 2 člana izvan AMZH: Jasna Pucarín Cvetković, Lidija Pollak). Održana su 2 sastanka.

U proljeće je održan sastanak na kojem se raspravljalo o štetnosti prekomjernog unosa soli. U Hrvatskoj je prosječan unos soli više nego dvostruko veći onoga što preporuča Svjetska zdravstvena organizacija, a to je 5 mg/dan. Stoga je Hrvatska započela s raznim akcijama kako bi se smanjio svakodnevni unos soli. Deklaracija o smanjenju unosa soli donesena je 2006. Strateški plan za smanjenje prekomjernog unosa soli u Republici Hrvatskoj za razdoblje 2015.–2019. donesen je 2014. g. Raspravljalo se o tome kako Akademiju uključiti u aktivnosti koje bi doprinjele smanjenju dnevnog unosa soli u organizam.

Na jesenskom je sastanku tema rasprave bila štetnost transmasnih kiselina (TMK). Nalazimo ih u margarinu, keksima, prženim krumpirićima i svemu što je prženo („brza hrana“), smrznutoj hrani (*pizze*, panirani riblji štapići i sl.), industrijski rađenim keksima, kolačima, tjesteninama itd. U zadnjem se desetljeću unos TMK u zemljama EU smanjio. No, to nije dovoljno. Potrebno je raditi na tome da se zakonski smanji dozvoljena razina TMK u hrani, ali, isto tako, treba obvezati proizvođače da to naznače i na proizvodu. Akademija može u tome pomoći.

Plan rada Odbora za prehranu:

- Rad na marketingu hrane za djecu kako bi se smanjila razina zasićenih masnih kiselina, transmasnih kiselina, šećera i soli
- Suradnja sa Svjetskom zdravstvenom organizacijom

Odbor za prevenciju nesreća

Predsjednica: Prof. dr. sc. Ariana Vorko Jović

Tajnica: Ivana Brkić, dr. med.

Misija Odbora:

Osnivanje i izrada Registra za ozlijeđene osobe u Republici Hrvatskoj

Aktivnosti Odbora u 2017.:

Odbor za prevenciju nesreća je u 2017. godini imao 9 članova: Nataša Antoljak, Tonisav Antoljak, Ivana Brkić, Tedi Cicvarić, Miroslav Gjurašin, Zvonimir Lovrić, Julije Meštrović, Aida Mujkić, Ariana Vorko-Jović. (svi članovi, osim predsjednice su izvan AMZH).

Odbor za suzbijanje nesreća je od svog osnutka (ožujak 2014. god.) postavio za cilj: osnivanje i izradu Registra za ozlijeđene osobe u Republici Hrvatskoj. U toj prvoj godini razradili smo obrasce koji se odnose na primarnu prevenciju, koji bi bili uključeni u Registar s redovnim obrascima prve pomoći i obrascima kliničkog dijela zdravstvene skrbi. Naredne godine smo poslali zahtjev Ministarstvu zdravstva, ali ni tada pa sve do danas nismo dobili pristanak ministara zdravstva za osnivanje tako važnog temelja u prevenciji nesreća – bez kvalitetne i točne analize kontinuirano prikupljenih podataka o nastanku nesreće kao i o zdravstvenom stanju (dijagnozi i terapiji) unesrećenog ne mogu se smanjiti učestalost nesreća, komplikacije i smrt unesrećenog. Nesreće su na trećem mjestu uzroka smrti u ukupnoj populaciji i vodeći uzrok smrti djece i mladih do 35.– 45. godine života.

Od 22. Do 25. 3. 2017. održan je Kongres traumatologa u Zagrebu na kojem se najviše govorilo o tercijarnoj prevenciji, tj. zbrinjavanju ranjenika na terenu i u zdravstvenoj ustanovi. No, dat je i naglasak na primarnu prevenciju i osnivanje Registra. Neke europske zemlje i SAD već imaju registre, a noviji rad iz 2014. god. prikazuje 20.godišnjicu od uspostave Registra za ozlijeđene u Njemačkoj (*20 Years Trauma Register DGU: Development, aims and structure. Injury, Int. J. Care Injured 455 (2014) 56-513*).

Dne 7. 12. 2017. održali smo sastanak Odbora na kojem smo odredili daljnje aktivnosti kojima bi konačno mogli potaknuti „političku volju“ da bi došlo do realizacije našeg zacrtanog cilja.

Plan rada Odbora za prevenciju nesreća:

Naš je cilj osnivanje i izrada Registra, koji u suvremenom informatičkom sustavu mora biti *analitički alat kojim se analiziraju prikupljene informacije* iz strukturiranih rutinskih obrazaca/nalaza koje liječnici koriste u svakodnevnom radu, te pružaju prednost nad nekadašnjim registrima koji su koristili tzv. sekundarne podatke (dodatni podatci koji su se morali upisivati). S obzirom da se strukturirani rutinski obrasci koriste u sekundarnoj i tercijarnoj prevenciji, u registar treba svakako dodati obrasce primarne prevencije (koje smo već razradili), a koji sadrže uzroke nastanka nesreće, kao što su: psihofizičko stanje osobe i njegova aktivnost prije nesreće, stanje okoline,

te mehanizam nastanka nesreće (npr.: udarac, porezotina, pad, vatra, otrovanje, ugušenje plinom, utapanje i dr.).

U narednoj godini očekujemo prihvaćanje našeg zahtjeva od Ministarstva zdravstva.

Odbor za racionalnu primjenu lijekova

Predsjednik: Izv. prof. dr. sc. Josip Čulig

Tajnik: nije popunjeno

Misija Odbora:

Pratiti događanja u području primjene racionalne farmakoterapije, primjene novih lijekova, odnosa pacijenata prema propisanoj terapiji. Osobita pozornost bit će obraćena:

- edukaciji pacijenata i svih zdravstvenih suradnika koji sudjeluju u procesu propisivanja i primjene lijekova: doktori medicine, farmaceuti, medicinske sestre i drugi zdravstveni suradnici
- unaprjeđenju zdravlja i otkrivanju novih znanja.

Aktivnosti Odbora u godini 2017.:

U radu Odbora 2017. godine sudjelovalo je 7 članova (3 člana AMZH: Josip Čulig, Željko Krznarić i Ladislav Krapac; 4 vanjskih suradnika: Roberto Antolović, Pero Draganić, Branko Kolarić, Marina Polić). Suradnja s Referentnim centrom za farmako-epidemiologiju Ministarstva zdravstva rezultirala je održavanjem 6 tribina iz područja zajedničkog rada u dvorani Nastavnog zavoda za javno zdravstvo „Dr. A. Štampar“ Mirogojska 16:

Novosti u liječenju hemofilije. Poziv na tribinu objavljen na:

<http://www.stampar.hr/hr/novosti/strucni-skup-lijekovi-i-novosti-u-lijecenju-hemofilije-12-travnja-2017>

Terapija psorijaze u 2017. godini. Poziv na tribinu objavljen na:

<http://www.stampar.hr/hr/novosti/strucni-skup-lijekovi-i-terapija-psorijaze-u-2107-godini-10-svibnja-2017>

Bolesnici s multimorbiditetom: izazov za racionalnu farmakoterapiju. Poziv na tribinu objavljen na: <http://www.stampar.hr/hr/edukacije/strucni-skup-bolesnici-s-multimorbiditetom-izazov-za-racionalnu-farmakoterapiju-13-rujna>

Što treba znati o stimulacijama i ograničenjima preskripcije lijekova u primarnoj zdravstvenoj zaštiti. Poziv na tribinu objavljen na:

<http://www.stampar.hr/hr/edukacije/strucni-skup-lijekovi-i-sto-treba-znati-o-stimulacijama-i-ogranicenjima-preskripcije>

Osobitosti propisivanja psihofarmaka u starijoj životnoj dobi: moguće interakcije i nuspojave. Poziv na tribinu objavljen na: <http://www.stampar.hr/hr/novosti/strucni-skup-lijekovi-i-osobitosti-propisivanja-psihofarmaka-u-starijoj-zivotnoj-dobi-moguće>

Gripa – ima li alternative cijepljenju? Poziv na tribinu objavljen na:

<http://www.stampar.hr/hr/novosti/obavijest-promjena-termina-strucni-skup-lijekovi-i-s-temom-gripa-ima-li-alternative>

Europske akademije su pokrenule projekt : *IAP Call for action: furthering the fight against falsified medical products*. Usklađivanje zajedničkog manifesta/proglasa nije

išlo glatko. Dio članova je u preporuke nastojao uključiti lijekove koji ne ispunjavaju u potpunosti standarde pod kojima su registrirani. S konačnim prijedlogom smo upoznali članove Glavnog odbora AMZH. IAP u preporukama upozorava na medicinske i financijske štete koje takvi lijekovi mogu prouzročiti. Apelira se na vlade i agencije da pojačaju kontrolu tržišta lijekova. Poseban segment preporuka odnosi se na internetsku prodaju koja je prema međunarodnim ekspertima rizična, budući da se uključuju različiti neprovjereni sudionici nudeći odlične komercijalne uvjete.

Plan rada Odbora za racionalnu primjenu lijekova:

U sljedećem razdoblju će se Odbor fokusirati i dalje na edukativne aktivnosti zajedno s Referentnim centrom za farmako-epidemiologiju.

U suradnji sa ISPOR Hrvatska (*International Society For Pharmacoeconomics and Outcomes Research*) Odbor će pokrenuti akciju za transparentnost procesa uključivanja na Listu lijekova HZZO dokazano učinkovitih, a za re-evaluaciju postojećih smjernica.

Odbor za praćenje rezistencije na antibiotike u RH

Predsjednica: Prof. dr. sc. Arjana Tambić Andrašević

Počasna predsjednica: Prim. dr. sc. Tera Tambić

Tajnica: Prim. dr. Marina Payerl Pal

Misija Odbora:

Kontinuirano pratiti kretanje rezistencije na antibiotike među kliničkim izolatima najčešćih uzročnika infektivnih bolesti u različitim regijama Hrvatske. U tu svrhu Odbor:

- podržava rad mreže mikrobioloških laboratorija koji svojim podacima pokrivaju više od 90 % populacije RH
- osigurava međulaboratorijsku standardizaciju testiranja osjetljivosti na antibiotike te redovito usklađivanje s europskim standardima
- omogućuje pravovremeno uočavanje širenja izolata s novim mehanizmima rezistencije
- omogućuje prilagodbu lokalnih i nacionalnih smjernica za racionalnu primjenu antibiotika
- omogućuje sudjelovanje u europskim programima praćenja rezistencije i potrošnje antibiotika: *European Antimicrobial Resistance Surveillance (EARS-Net)* i *European Surveillance of Antimicrobial Consumption (ESAC-Net)*

Aktivnosti Odbora u godini 2017.:

Odbor za praćenje rezistencije na antibiotike u RH imao je u 2017-toj godini 46 članova (3 člana AMZH: Tera Tambić, Arjana Tambić Andrašević, Vera Vlahović Palčevski; 43 člana izvan AMZH: Maja Abram Linić, Saša Baranjec, Danijela Bejuk, Ljiljana Betica Radić, Sabina Cviljević, Irena Franolić Kukina, Sonja Hejtmanek, Blaženka Hunjak, Ines Jajić Benčić, Vlatka Janeš Poje, Vanja Kaliterna, Vera Katalinić-Janković, Iva Koščak, Blaža Krakar, Sanja Krešić, Ivanka Lerotić, Amarela Lukić-Grlić, Vesna Mađarić, Jelica Magdić, Ivana Mareković, Biserka Matica, Zdravko Matić, Ana Mlinarić Džepina, Snježana Nad, Khalil Nemer, Marina Payerl

Pal, Alma Raljević Baradić, Sanda Sardelić, Dunja Skoko, Ivan Stepinac, Marijana Stipetić, Katarina Šiško Kraljević, Edita Sušić, Sandra Šestan Crnek, Jasenka Šubić Škrilin, Brigita Tićac, Marija Tonkić, Maja Tomić Paradžik, Marina Vodnica Martucci, Jasmina Vraneš, Mirna Vranić-Ladavac, Dubravka Vuković, Marijana Zadravec).

Odbor za praćenje rezistencije u RH je u 2017-toj godini:

- prikupio podatke o rezistenciji iz 38 centara u Hrvatskoj čime je obuhvaćeno više od 90 % populacije RH
- izdvojeno pratio rezistenciju u invazivnih izolata te s tim podacima sudjelovao u internacionalnoj mreži za praćenje rezistencije *European Antimicrobial Resistance Surveillance* (EARS-Net)
- prikupljao podatke o potrošnji antibiotika u izvanbolničkoj i bolničkoj skrbi iz nekoliko paralelnih izvora. Podacima je obuhvaćeno više od 90 % populacije RH. S podacima o potrošnji antibiotika uključili smo se u internacionalnu mrežu za praćenje potrošnje antibiotika *European Surveillance of Antimicrobial Consumption* (ESAC-Net)
- sudjelovao u provođenju javne kampanje za podizanjem svijesti o antibioticima
- organizirao dva redovita sastanka:
 - XLII. sastanak Odbora za praćenje rezistencije bakterija na antibiotike u RH, Zagreb, 1. lipnja 2017.
 - XLIII. sastanak Odbora za praćenje rezistencije bakterija na antibiotike u RH, Zagreb, 15. prosinca 2017.

Rezultati rada Odbora objavljeni su u na web stranici www.iskra.bfm.hr te u godišnjoj publikaciji: *Tambić Andrašević A, Tambić T. Osjetljivost i rezistencija bakterija na antibiotike u Republici Hrvatskoju 2016. g. Zagreb: Akademija medicinskih znanosti Hrvatske, 2017.*

U 2017. godini Odbor je bio jedan od organizatora simpozija. Detaljniji opis simpozija je u ovom broju Ljetopisa.

Plan rada Odbora za praćenje rezistencije na antibiotike u RH:

- Kontinuirano pratiti rezistenciju bakterija u različitim regijama RH
- Kontinuirano pratiti potrošnju antibiotika u RH, surađivati s europskim mrežama *European Antimicrobial Resistance Surveillance* (EARS-Net) i *European Surveillance of Antimicrobial Consumption* (ESAC-Net)
- Sudjelovati u provođenju javne kampanje za podizanje svijesti o antibioticima
- Organizirati sastanke
 - IX. hrvatski simpozij o rezistenciji bakterija na antibiotike, ožujak 2018.
 - Proljetni sastanak Odbora, svibanj 2018.
 - Simpozij povodom obilježavanja Europskog dana svjesnosti i Svjetskog tjedna o antibioticima, studeni 2018.
 - Jesenski sastanak Odbora, prosinac 2018.

Odbor za zdravstveni turizam i lječilišnu medicinu

Predsjednik: Prim. mr. sc. Goran Ivanišević

Tajnik: Prim. dr. Oto Kraml

Misija Odbora:

Pratiti područje primjene prirodnih ljekovitih činitelja u medicini općenito, napose u lječilišnoj, zdravstvenom turizmu i medicinskom turizmu u Republici Hrvatskoj sa svrhom:

- unaprjeđenja zdravlja pojedinca, populacijskih skupina i populacije u cjelini
- unaprjeđivanje metoda radi provođenja istraživanja u lječilišnoj medicini i zdravstvu
- otkrivanja novih znanja uz uvažavanje međunarodnih iskustava i trendova.

Aktivnosti Odbora u godini 2017.:

Odbor za zdravstveni turizam i lječilišnu medicinu imao je u 2017- toj godini 17 članova (1 član AMZH: Goran Ivanišević; 8 vanjskih suradnika: Radovan Čepelak, Mašenjka Katić, Oto Kraml, Senka Rendulić Slivar, Anamarija Margan Šulc, Ankica Senta Marić, Darko Vlahović, Renata Žugić).

Održane su sljedeće aktivnosti (organizacija i provedba):

- VII. balneološki skup "Dr. Ivan Šreter", Lipik, 12. svibnja 2017.
- XVIII. međunarodnu Lošinjsku školu/akademiju prirodnih ljekovitih činitelja i lječilišne medicine "Prirodni ljekoviti činitelji i komplementarne metode u zdravstvenom turizmu, prevenciji, liječenju i rehabilitaciji kroničnih nezaraznih bolesti", Veli Lošinj, 12.-13. listopada 2017.

Članovi Odbora su sudjelovali i na drugim skupovima, kao na primjer:

- Kongresu zdravstvenog turizma u Zagrebu, u organizaciji Lux promocije i HAZU. 4. srpnja 2017.
- U tisku je Zbornik radova skupa u Lipiku.
- Tiskan je zbornik radova skupa u Velom Lošinju.

Desetak aktivnih članova Odbora komuniciralo je putem interneta i sastajalo se na spomenutim i drugim skupovima.

Plan rada Odbora za zdravstveni turizam i lječilišnu medicinu:

- daljnji rad na promociji prirodnih ljekovitih činitelja u medicini, zdravstvu i turizmu
- izrada Deklaracije o primjeni prirodnih ljekovitih činitelja u medicini Republike Hrvatske.

Plan rada Kolegija javnog zdravstva:

Daljnji rad na:

1. razvoju aktivnosti unutar projektne inicijative *Jedno zdravlje u Hrvatskoj*,
2. izgradnji gospodarskih mogućnosti AMZH za samostalno ostvarivanje svojih funkcija,
3. podupiranju ostvarenja planova svakog pojedinih odbora Kolegija.

Prof. dr. sc. Jadranka Mustajbegović

Prof. dr. sc. Biserka Bergman Marković